

Erakorralise omavalitsusfoorumi pöördumine Vabariigi Presidendi poole

Austatud Eesti Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves!

Eesti kohalike omavalitsuste esindajad, kes tulid kokku erakorralisele omavalitsusfoorumile 9. detsembril 2010. aastal Tallinnas, otsustasid pöörduda Teie kui Eesti riigipea ja terve Eesti rahva presidendi poole.

Omavalitsusfoorumitele, millest seekordne on juba viies, on alati kokku tulnud üle 300 omavalitsustegelase. Moodustasime esimesel omavalitsusfoorumil 12. märtsil 2009 välisdelegatsiooni Eesti omavalitsusühendustega liitunud ning ka sinna mittekuuluvate omavalitsuste esindatuse paremaks koordineerimiseks Euroopa Nõukogu Regionaalsete ja Kohalike Omavalitsuste Kongressis (CLRAE), Euroopa Liidu Regioonide Komitees (CoR) ning Euroopa Kohalike Omavalitsuste ja Regioonide Nõukogus (CEMR).

Regioonide Komitees kaitsti juba 2009. aasta aprillis omavalitsusfoorumi algatatud ning Balti riikide saadikute poolt Rakveres ühiselt läbi arutatud muudatusettepanekuid resolutsioonile finantskriisist ja selle mõjudest omavalitsustele. Sama aasta mais toimunud CEMRi üldkogu lõppkommünikees hoiatati samuti valitsusi omavalitsuste finantside kallale kippumise eest. Ka selle otsuse koostamisel olime me osalised.

Mõlemad Euroopa omavalitsuskogud mõistsid meid ning kuulutasid ühel häälel, et valitsused ei tohi laduda omavalitsuste õlule täiendavalt kriisiraskusi, kuna see lööb kõige valusamalt omavalitsuste teenuseid kasutavaid ja enim abi vajavaid inimesi.

Pöördusime kohe ka Euroopa Nõukogu omavalitsuste autoriteetse esinduskogu – Kohalike ja Regionaalsete Omavalitsuste Kongressi (lühendatult CLRAE) poole, kes tänavu 28. oktoobril Strasbourgis pärast arutelu võttis vastu mitmeid kriitilisi märkusi sisaldava ettekirjutuse nr 294(2010) kohaliku demokraatia kohta Eestis.

Ebatavaliselt teravas toonis sõnastatud dokumendis tehakse Eesti valitsusele ettepanek kiiremas korras seadusandluse muutmiseks, et kohalikele omavalitsustele eraldataks rohkem raha nendele põhiseaduse ja teiste seadustega pandud kohustuste täitmiseks. Samuti nõutakse Eesti omavalitsuste tulude suurendamiseks neile õigust kohalike maksude kehtestamiseks. CLRAE teeb Eesti valitsusele ettepaneku luua kriisi läbi enim kannatanud omavalitsuste toetuseks fond, mille abil nad saaks jätkata sotsiaalteenuste osutamist.

Kongress rõhutab ka, et Eesti valitsus peab kaasama omavalitsusi ja nende ühendusi seadusemuudatuste aruteludesse enne otsuste langetamist, eriti juhtudel, kui muudatustega lisanduvad omavalitsustele rahalised kohustused. Samuti märgib CLRAE, et Tallinna linnale tuleb pealinna ülesannete täitmiseks kindlustada seadustega eristaatus. CLRAE märkis Eesti suhtes 2000. aastal koostatud raporti kohta, et Eesti valitsus on jätnud täitmata ka siis antud ettekirjutused omavalitsuste tulubaasi kindlustamiseks.

Praegune Vabariigi Valitsus on otsustanud aga nii Eesti omavalitsuste kui ka Euroopa kriitikat jätkuvalt eirata. Samal päeval, 23. septembril, kui Riigikogus arutati riigi ja omavalitsuste partnerlust, võeti parlamendis valitsuskoalitsiooni häältega omavalitsustelt müügi- ja paadimaksu kogumise õigus. Praegu on valitsuskabinetides küpsemas eelnõu, millega tahetakse omavalitsused jätta seni vähemalt formaalselt kehtinud õigusega osaleda omavalitsusi otseselt puudutavate seaduste loomise protsessis. Need on näited, kuidas Vabariigi Valitsus eirab lääneliku demokraatia põhiväärtusi.

Meid, ja me usume, et ka Teid kui Eesti riiki välissuhtluses esindavat kõrgeimat ametnikku teeb selline Eesti sisemist sotsiaalset sidusust lõhkuv ning samas ka riigi rahvusvahelist mainet kahjustav olukord väga murelikuks. Eesti on tänase valitsuse eestvedamisel hakanud kahetsusväärset järjekindlalt Euroopast eemalduma.

Selles kriitilises olukorras palume Teilt ettepanekuid, kuidas meie saaksime toetada Teid, et üheskoos kindlustada Eesti euroopalikku arenguteed. Kinnitame Teile, et Eesti omavalitsused rakendavad euroopalike väärtuste kaitseks Eesti riigielu korraldamisel kogu oma jõu ja nõu.

Vastu võetud
omavalitsusfoorumil Tallinnas, 9. detsembril 2010.

Viienda omavalitsusfoorumi juhatajad:

Toomas Vitsut
Tallinna linn

Jaan Pöör
Loksa linn